

NÉPSZABADSÁG

COMPUTER

T E C H N I K A

V. évfolyam, 25. szám

Informatikai magazin

1998. augusztus 25.

OKI

People to People Technology
NYOMTATÓK ÉS FAXO
Telefon: 327-4070
OKI InfoFax: 321-4466/1881

CeBIT Home '98

5. oldal

Internetes kalózkodalak

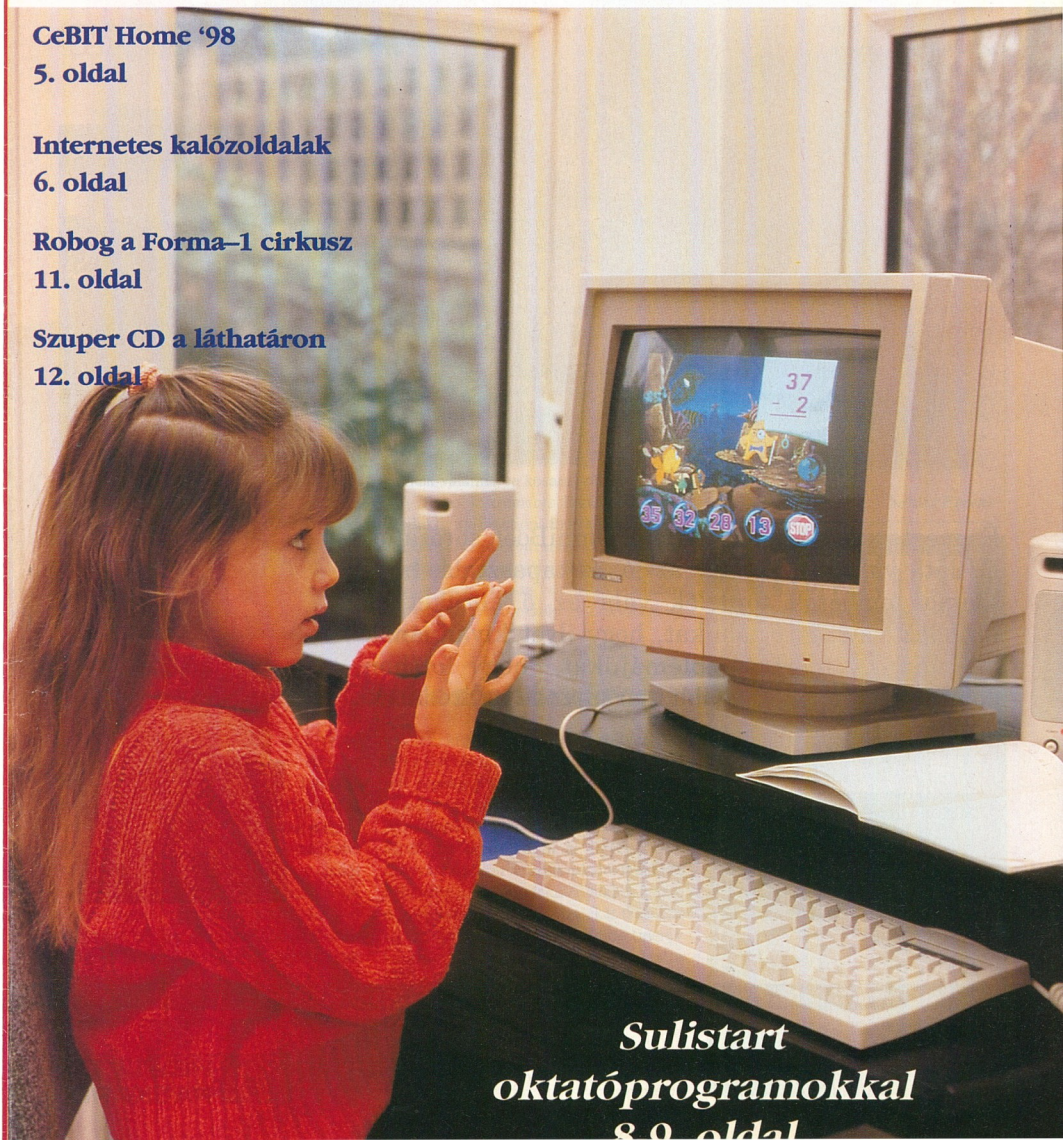
6. oldal

Robog a Forma-1 cirkusz

11. oldal

Szuper CD a láthatáron

12. oldal

Sulistart
oktatóprogramokkal
8. oldal

Isteni, hogy most csak ennyiért!

289 000,-
forinttól!

És megteremtette vala a HP az OmniBook sorozatot. És látá vala a HP, hogy az jó, és tapasztalá, hogy számos emberek tördelék vala az ő kezüket és tördelék vala az ő lábukat, hogy ilyet kívánnának maguknak, mert problémájukat, hogy otthon dolgozzanak-é vagy tovább maradjanak az irodában egy csapásra megoldá vala...

HP OmniBook 2000 (Pentium® 166 MHz processzor MMX™ technológiával, 512 kB cache, 2 GB HDD, 16 MB RAM, 12.1" SVGA DSTN kijelző, 2 MB VRAM)

HP Hotline: 343-0310 HP Magyarország website: <http://www.hp.hu>

Finisben a nyári cikkpályázat

A Computer Technika július 7-i számában nyári cikkpályázatot hirdettünk. A felhívásban jeleztük, szabad a választás, mindenki olyan témáról ír, amit érdekesnek tart, netán hiányol a lapból és egyáltalán, van mondanivalója. Nagy érdeklődésre számítottunk, és nem csalódtunk. Kértük, hogy a cikkek terjedelme ne haladja meg a 6000 karaktert, és vagy lemezen küldjék el szerkesztőségünk címére (1141 Budapest, Komócsy u. 5-7.) vagy drótpostán juttassák el a comptech@comptech.hu levélcímrre.

Nos, igazán nem panaszkodhatunk, sokan ültek a gép mellé, írták le gondolataikat, ötleteiket, számoltak be újdonságokról, Némelyik írás naprakész ismeretekről, élvezetes stílusról tanúskodik. További kedvesináló: még van néhány nap a beküldési határidőig (augusztus 31.), várjuk tehát az újabb cikkeket. A pályamunkák értékelését követően eredményhirdetés szeptember 8-i számunkban. Mint jeleztük, a legjobb írásokat közöljük a lapban, honoráriumot fizetünk értük, a szerzők pedig külső munkatársaink lehetnek.

Csak egy gombnyomás

A visszszámolás elkezdődött: a pénzem áttállítása euróra egyre közeledek. 1999-től 2002-ig, a végleges áttállásig a pénzemet számításra euróban is történik. Ez az írodákban és a kereskedelemben igen sok változást hoz magával Kelet-Európában is. Az üzletembereket egyre inkább foglalkoztatja a téma, hiszen a helyi statisztikai hivataloktól származó adatok szerint Lengyelország, Magyarország és a Cseh Köztársaság a kereskedelmének mintegy 60 százalékát az Európai Unióval bonyolítja le. Az EU-ba jelölt kelet-európai országok hagyományosan egyetlen valutához kötötték árfolyamaikat, ami általában a német márka vagy az európai valuták valamelyikén kosara volt.

A Texas Instruments Educational and Produktivität Solutions üzletkör Euro-kalkulátor sorozatot fejlesztett ki. A zsebben hordható, vagy asztali számológép egyetlen gombnyomásra átszámít minden összeget az illető ország pénzméről az euróra.

Örök újrakezdes

Azt mondják, egy évben kétszer bizony ki lehet tenni Magyarországra a „Szabadság miatt zárva” táblát. Az egyik időszaknak, augusztusnak, épp a végén járunk, a másik majd decemberben következik. A kettő között tehát a munka lázában ég (?) az ország, s ez napokon belül érzékelhető is lesz. Az iskolákban – mint összeállításunkból kiderül – mindenképpen, de a munkahelyek zömében is. Mint látják, nálunk is újraindít az élet, a nyári szünet után ismét kezükbe vehetik kedvenc magazinjukat, a Computer Technikat. Ha figyelmesen böngészik az alább látható impresszumot, új nevekkkel találkozhatnak a felelős szerkesztő, illetve a szerkesztő titulusok után. A lapgazda szándéka szerint új színt, tartalmi változatosságot, „civil” látásmódot kell vinni az eddig is népszerű lapba. Ezt hivatottak segíteni – természetesen a már huzamosabb ideje itt dolgozókkal együtt – az új munkatársak.

Még augusztusban járunk, de már készülünk szeptemberre, amit az örök újrakezdes havának is szokás nevezni. Szurkoljunk mindenkinek – diákoknak, tanároknak, pályakezdőknek és folytatóknak, olvasóinknak –, hogy ez az újrakezdes sikeres legyen. A magunk részéről ezt tekinthetjük ars poeticának is.

Szeleszi Ferenc

Szoftverrazzia Székesfehérváron

Szoftveralkozókra csapott le a rendőrség, ezúttal Székesfehérváron. Az Üzleti Szoftver Szövetség (BSA) folytatja tavaly megkezdett kampányát, idén is több száz próbavásárlást végeztek megbízottai Magyarországon kisebb-nagyobb számítástechnikai üzleteiben. Így akadt horogra egy székesfehérvári üzlet is. A rendőrséggel egyeztetett próbavásárlást követően a Fejér Megyei Rendőr-főkapitányság gazdaságvédelmi osztályának nyomozói rajtaütöttek az üzleten. Gyánújuk beigazolódnia látszott: az üzletben, hogy nagyobb kedvet csináljanak a ve-

vőknek, ingyen felmásoltak szoftvereket, főleg opciós rendszereket a frissen vásárolt gépekre. Az ajándék értéke gyakran elérte, vagy meghaladta a hardverek árát. A büntetőeljárás nyomozati szakasza lezárult, az akta átkerült az ügyészségre. Magyarországon a szoftveralkalmazásokkal kapcsolatos bűncselekményeknek még mindig körülbelül 20 százalékát teszik ki az úgynevezett hard disk loading (merev lemezre töltés, HDL) ügyek, amikor a hardvert forgalmazó kiskereskedők az eladások ösztönzése végett ingyen másolják a szoftvereket.

COMPUTER

TECHNIKA

A Népszabadság informatikai magazinja
Internet: <http://www.comptech.hu>
webdesign: Guards Rt.

Lapalaptól: PersonArt Kft.
A szerkesztő bizottság elnöke:

Lényai László

Felelős szerkesztő: Szeleszi Ferenc

Szerkesztő:

Jávorsky Béla Szilárd, Tóth Ibolya

Főmunkatárs: Klátyik István

Munkatársak: Dujcsik Mariann,
Fülöp Norbert, Gecse Mariann, Szabó Csilla,
Szabó Gabriella

Kiadja a Népszabadság Részvénnytársaság

Felelős kiadó:

Lengyel L. László, ügyvezető igazgató

Szerkesztőség és reklámiroda:

PersonArt Kommunikációs Ügynökség

1141 Budapest, Komócsy utca 5-7.

Hirdetési igazgató: Gyuráki Attila

1141 Budapest, Komócsy utca 5-7.

Telefon: 469-30-30, Telefax: 469-30-40

e-mail: comptech@comptech.hu

CompuServe: 100324.654

Tördelés, tipográfia: PersonArt

Nyomás: Révai Nyomda Kft.

ISSN 1418-2432

Hiba a Windows 98-ban

(Newsbytes) A Microsoft beismerte, hogy egy hiba található a Windows 98 operációs rendszerben, amely akkor jelentkezik, amikor a program órája 2000. január elséjére fordul. A hiba minden 5-6 millió felhasználó közül egyet érinthat, kijavítását a szoftvergyártó néhány napon belül ígéri – a javítást a Windows 98 website-ról lehet letölteni. A hiba nem a 2000. évre való áttérés miatt keletkezik, bár a probléma pontos okát egyelőre nem ismerik. Akkor jelentkezhet, ha a gépet közvetlenül a 2000-re történő ugrás előtt újraindítják. Az újraindítás után a gép 1999. január 2-át, vagy 1998. december 30-át mutat a valódi dátum helyett, amely azonban manuálisan visszaállítható.

A Compaq elégedett

(MTI/Dow Jones) Élénk marad a személyi számítógépek kereslete a fejlett országokban az év hátralévő részében – vélekednek az elemzők. Az ipar egyik nagyját, a Compaq és mások nem túl erős első félévi eredményeit nem a kereslet hiányával, hanem a készletek felszabadításával lehet indokolni. A keresletet egészségesnek látjuk – nyilatkozta a Compaq cég egyéni elemzője, a PC-kre vonatkozó eladások júliusban 130 százalékkal álltak a tavalyi hetedik hónap eredményei felett.

Szoftveralkodás Ausztriában

(MTI) Ausztriában 40 százalékra csökkent a feketén másolt szoftverek aránya 1997-ben, a szoftveralkodással okozott kár pedig 519,1 millió schillingre mérséklődött az 1996-os 626,4 millió schillinghez képest – írta a bécsi Der Standard. A gazdasági bűnözés e formája erősen kihat a munkaerőpiacra is: ha a hamisítványok aránya további 10 százalékkal csökkenne Ausztriában, több mint másfél ezer új munkahely jöhetne létre a szoftverérgazságnak – állítja Frank Steinhoff, a Business Software Alliance (BSA) európai szóvivője. A szoftveralkodás élvonasa hagyományosan Kína: az illegális másolatok aránya itt 96 százalék. Ezt Oroszország követi 89 százalékkal. Előkelő helyezése van

Egyiptomnak, Törökországnak, Szaúd-Arábiának. Magyarország az összes másolat 58 százalékkal az átlagos 40 százalékos szint felett volt.

A Commodore reneszánsza?

(Wired News) Nem lehetetlen, hogy újraélesztik a nyolcvanas évek népszerű otthoni számítógépét, a Commodore-t. Egy, a Holland-Antillának működő cég, a Web Computers International bejelentette, hogy visszahozzák a közkedvelt gépet „Web.it” néven. Csakúgy, mint az eredeti C64-es, a Web.it is kizárólag központi processzort tartalmaz, a gépet a televízióra lehet majd kötni. A gyártó szerint a számítógépet szövegszerkesztésre, táblázatkezelésre, web-böngészésre és elektronikus levelezésre lehet használni. A Web.it Windows 3.1 és DOS operációs rendszeren fut, egy emulátor segítségével a régi C64-es programok, így a játékok is futnak a gépen. Mervelemez helyett az alkalmazásokat és az adatokat a 16 megabyte-nyi ROM memóriában és a 2 megabyte-os gyorsmemóriában tárolja. Internet-cím: <http://www.webcomputers.net/pages/product.htm>.

Információtechnika: éllóvas az USA

(PC-Welt) Átlépte az egybillió dolláros éves bevételi határt tavaly a világ információs és távközlési ipara. Az 1996. évéhez mérten nyolc százalékkal több számítógép, szoftver, távközlési készülék és a vele együtt járó szolgáltatás kelt el – derül ki a Washingtonban most nyilvánosságra hozott szakmai elemzésből. Az 1,027 billió dollár 80 százaléka az Amerikai Egyesült Államok cégeinél „csapódott le”.

Szent website

(Newsbytes) II. János Pál pápa belépett a cyberterbe: a Vatikán új web-oldalain élő hang- és képfelvételeket is találhatunk a pápa beszédeiről. A website angol, német, spanyol, francia, olasz és portugál nyelven nyújt tájékoztatást a pápai várossal mindennapjairól. Internet-cím: <http://www.vatican.va>.

Magas nemzetközi telefonarifa?

(MTI) Az Európai Unió brüsszeli bizottsága hét, uralkodó piaci pozícióban lévő európai távközlési vállalatot összpontosítja a nemzetközi telefonhívások tarifáinak ügyében korábban kezdett vizsgálatát. Valamennyi érintett cég EU-tagországból működik, a vizsgálatok is az unió területére terjednek ki, és annak megállapítására irányulnak, hogy e cégek valóban méltánytalanul magas árakat szabnak-e meg a nemzetközi hívások továbbításáért. A múlt heti bejelentés szerint a további, részletesebb vizsgálatok a következő távközlési vállalatokra terjednek ki: OTE (Görögország), Post und Telekom (Ausztria), Postes et Télécommunications (Luxemburg), SONERA (Finnország), Telecom Eireann (Írország), Telecom Italia és Telecom Portugal. Amennyiben a vizsgálatok eredményeként bizonyosodik, hogy a cégek méltánytalan árpolitikát folytattak, nagy összegű, üzleti forgalmuk tíz százalékát terjedő bírságokkal sújthatják őket.

Kenyérpírtó-múzeum

(Newsbytes) Az egész úgy kezdődött, hogy egy seatteli-i kávébolt tulajdonosa érdekes kenyérpírtókat kezdett gyűjteni, amelyekkel szébbé kívánta tenni üzletét. A bolt azóta bezárt, de a pírítók megmaradtak, ebből lett a Kenyérpírtó-múzeum (Toaster Museum). A múzeumban a <http://www.toaster.org> címen lehet virtuális sétát tenni, ahol bepillantást nyerhetünk a kenyérpírtók rejtélyes világába.

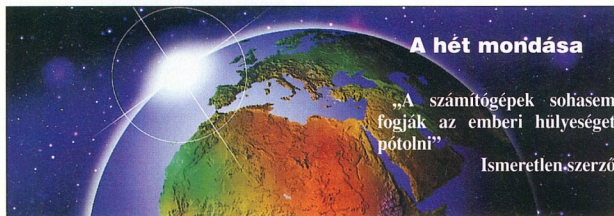
Megtízszereződik a webvásárlók száma

(Newsbytes) A weben keresztül vásárlók száma a tavaly év végi 18 milliárd 2002-re 128 millióra emelkedik – derül ki az International Data Corp. (IDC) jelentéséből. Azoknak az internetezőknél, akik a weben javukat és szolgáltatásokat vásárolnak, az 1997-es 26 százalékról 2002-re 40 százalékra növekszik az aránya. Az IDC szerint négy év múlva a webalapú kereskedelem nagysága eléri a 400

A hét mondása

„A számítógépek sohasem fogják az emberi hülyeséget pótolni”

Ismeretlen-szerző

milliárd dollárt, miközben az interneten szerzőfők száma 320 millióra növekszik.

Tuvalu nyer a domainüzleten

(Newsbytes) A Csendes-óceánon található Tuvalu életét alapvetően megváltoztathatja az internet, anélkül, hogy a sziget egyáltalán kapcsolódna a számítógépes világhálózathoz. A kis szigetország üzletet kötött egy kanadai céggel, az Information.ca-vel, amely megszerezte a jogokat az ország - .tv-re végződő - domainneveinek értékesítésére. A cég televíziótársaságoknak kívánja eladni a neveket, így például a www.abc.tv-t a szokásos .com-ra végződő nevek helyett. A kanadai cég évi 50 millió dollárt, továbbá nyereségének 65 százalékát fizeti a tuvaluai kormányzatnak. A jelentés szerint Tuvaluban körülbelül tízezer élnek, főként halászatból; az egy főre jutó nemzeti jövedelem néhány száz dollár egy évben.

Emelkedik a Tele Danmark

(MTI) A Tele Danmark dán országos távközlési részvénytársaság részvénye 25 dán koronával, azaz 3,8 százalékkal 69 dán koronára emelkedett a koppenhágai értéktőzsdén arra a hírre, hogy a cég eladta 23,2 százalékos Pannon GSM-részvételének 70 százalékát körülbelül 1,1 milliárd dán koronáért (160 millió dollár) a Pannon GSM három társtulajdonosának, a holland PTT Telecomnak, a norvég Telenornak és a finn Sonerának. A bejelentés nem érte váratlanul a piacot, hiszen a Tele Danmark S/A-t ellenőrző Ameritech részvételére van a vételár-társaság GSM-szolgáltatásban. Az eddigi legnagyobb dán privatizációban 1994-ben adták el a Tele Danmark 48,3 százalékát a koppenhágai tőzsdén. A maradványból tavaly októberben 34,4 százalékot az Ameritech vásárolt meg, a fennmaradó részt pedig a Tele Danmark maga vehette meg. Most az Ameritech a Tele Danmark részvényeinek 42 százalékát.

Jamaika egy kissé lassú

(Newsbytes, CNET) Egy jamaikai kormánytisztviselő szerint akár 2004-ig is eltarthat, amíg a 2000. évvel kapcsolatos informatikai problémákat kiküszöbölik. A kritikus kormányzati rendszerek még időben felkészítik, de a pénzügyi rendszerek egy része valószínűleg gondban lesz a „00” számjegyek felismerésével. A kritikus területeknek, mint

a reptéri irányítás vagy a közművek, még a jövő évben Y2K-kompatibilisnek kell lenniük – jelentette ki a kingstoni tisztviselő.

A Sun és a Lucent új operációs rendszere

(Cnet) A komputerrendszereket gyártó Sun Microsystems és a telekommunikációs készülékeket készítő Lucent Technologies bemutatta terveit egy új szoftver fejlesztéséről. Az egyelőre Cozmo névre hallgató operációs rendszer a különféle üzenetkezelési szolgáltatásokat kombinálja majd, azaz lehetőség lesz arra, hogy a hang-, a fax- és az e-mail üzeneteket egyetlen postaládban tárolja. Az e-mail és a faxüzeneteket hangüzenetként, vagy pedig a hangüzeneteket e-maille alakítja majd át. A szoftver a Sun Solaris operációs rendszerén alapul majd, a Cozmo azonban mindkét cég technológiájából merít, és a telekommunikációs cégek, valamint az internet-szolgáltatók Sun-szerverein fog futni.

Európa legnagyobb multimédia-piacá

(Berliner Morgenpost) Az amerikai Booz Allen & Hamilton vállalati tanácsadó cégek tanulmánya szerint Németország a földrész legnagyobb multimédia-piacává lépett elő: hardver- és szoftverforgalma tavaly elérte a 196 milliárd márkát. A szakma 710 ezer embernek ad kenyeret. A következő két évben legalább 280 ezerrel nő az iparágban foglalkoztatottak száma. A G7-ek országában (Oroszországot is beleszámítva) a multimédia-piac évente 2300 milliárd márká fordulatot bonyolít le, és eddig 6,6 millió munkahelyet teremtett. A német online-szolgáltatóknál különösen nagy arányú forgalomemelkedés várható a következő néhány évben: az 1996. évi hárommilliárd 38 milliárd márkára emelkedik a forgalom 2001-re, különös tekintettel az elektronikus úton lezajlott kereskedelemnek köszönhetően.

CeBIT Home '98

Augusztus 26-án nyílik meg és vasárnapi látogatható a világ legnagyobb számítógépes szakkiállításának, a hannoveri CeBIT-nek az „öcskéje”, az elsősorban az átlagemberek, a felhasználók, a fogyasztók szánt CeBIT Home (<http://www.cebithome.de>). A rendezők legfrissebb tájékoztatása szerint hatszáz cég kívánja elkápráztatni az idén is várhatóan nagyszámú közönséget. Szakértők szerint különösen nagy érdeklődésre számíthat az IBM (2. csarnok, B24) standja: egy helyen, működés és legfőképpen vetélkedés közben tekinthető meg a napjaink személyi számítógépeibe szánt három leggyorsabb processzor: az Intel Celeron 333 és Pentium II. 450, illetve az AMD K6-2 márkájú, 350 MHz sebességű lapkaja.

A CeBIT Home-on többek között bemutatkozik E-Cyas, Németország első, virtuális popstárja. E-Cyas alig egyéves, mégis kész férfi: 186 centiméter magas, izmos, jóvágású fickó, 43-as cipőt visel, németül, angolul és franciául énekel, imádja a zenét, a motorkerékpározást és a jó hangulatú összejöveteleket. Meztelenül is megtekinthető, a nők bizonyonnyal egymást fogják tiporni, hogy láthassák E-Cyast, aki annyira élethű, hogy akár meg is lehet(ne) tapintani. Még csak nem is csiklandó, ugyanis a virtuális képzelet szülője: programozók, mérnökök jó esztendői munkájuk hozták létre a fickót, akiknek dala, az „Are You Real?” (Igazi vagy?) várhatóan a slágerlisták élére költözik (egy időre).

Mint az igazi – ez a cél vezérelte a stuttgarti I-D multimédia-szakembereit, akik az internetre kapcsolt 130 személyi számítógéppel, lézervillámokkal, hang- és fényhatások forgatásával kápráztatják el a CeBIT Home látogatóit, miközben „föfléptetik” Szajberéjszt. Megkérdezték Bernd Kolb pszichológust és multimédia-szakértőt: Sikeres lehet-e egy ilyen abszolút steril körülmények között kitenyészett művész, mint E-Cyas? „Igen. Elvégre a backstreeti fiúkat is a sikerre programozták. Legyünk realisták: a médiavilág jó ideje tuatszám állítja elő a maga mesterséges valóságait a fogyasztó igényeinek megfelelően.”

A CeBIT Home-on kiállítók százainak standjairól nem hiányozhatnak a tökéletes grafikaijú, szép, szellemes játékok sem. A Mindscape nálunk is kedvelt Creatures játékanak második részét meg a Team Apache helikopteres kalandjátéppá építjük a hannoveri vásár újdonsága, mint a Sony lila sárkánya, Spyro, the Dragon.

Kulcsár László

(kulcsar.laszlo@ligetpress.datanet.hu)

Kalózdoldalak

internet-suli

A webet járva néha véletlenül is rábukkanunk olyan oldalakra, ahol furcsa helyesírással különféle, „Warez Sitez”-ekre próbálnak átcsábítani minket, ahol csak úgy hemzseg majd az Appz, Crackz, mi több Serialz. Amennyiben nem vetjük meg a szoftverek illegálisan másolt verzióit és a programfeltörés kellekeit terjesztő kalózdoldalakat, tán hasznosnak is tartjuk, akkor talán megéri beukkantatnunk. Az oldal URL-ét a Kedvencek közé ne tegyük be azonnal, ugyanis itt sem minden arany, ami fénylik. Jobb, ha előbb körülnézünk, és kipróbáljuk a letöltésre ajánlott linkeket. Az illegális szoftvereket és a hozzájuk vezető elérési utat mutató oldalak egyik legkellemetlenebb tulajdonsága, hogy napok alatt eltűnnek.

Ha a nagy keresőszoftverek segítségével próbálunk „Warez” lefőhelyeket találni, rengeteg sejtít címet kapunk. Ezek talán már nem is működnek, vagy ha igen, akkor tavaly év végén frissítették, de valamilyen kiszálltak belőle, és úgy maradt. A kalózdoldalakat feltöltő és folyamatosan költöztető hackerek sokszor adják meg az aktuális URL-t a nagy keresőknek, például az AltaVistának.

A Háló leggyorsabban tovatűnő szemei közé tartoznak a feltört programokat rejtő oldalak. Sőt arra is hamar rájövünk, hogy egy link mögött nem feltétlenül azt találjuk, ami rá van írva. Érdemes a talált címre kattintás előtt ellenőrizni, milyen domainen jegyezték be az oldalt, mekkora a mérete, és mikor volt utoljára frissítve. A túlságosan nagy oldalméret (nagyobb, mint 100-200 kB) átverést rejt: ilyenkor semmilyen kalózprogram hollétééről nem tud az oldal készítője, csak a pornóhirdetésekkal teleszófolt site-ja nézettségét akarja növelni. Ez hamar kideríthető, ha a linke kattintás előtt megnézzük, hogy hová is mutat. Ha a böngészőben alul már ki sem írja, akkor ne

sajnáljuk a fáradságot, másoljuk ki copy parancssal a linkeket, és vizsgáljuk meg a címet.

A Warez-témára meglehetősen üzleti kör épült rá. Kipróbálhatjuk a saját domainnel rendelkező site-okat (például www.warezcrawler.net, vagy a Top 50-et hirdető www.T50.com), de ezeken a legtrikábban található „hot” tartalom. Nagyobbak az esélyeink, hogy igazi Warezt találunk a több megányi helyet biztosító free web-oldalakra (www.geocities.com, <http://members.xoom.com>) beférkőző, de hamar megszűnő hackersite-okon. Ezekre csak kerülőúton juthatunk be (lásd keresők, más Warez oldalak linkei), a Geocities ugyanis nem listázza ki a kedvünkért a szerverén levő kalózdoldalakat, hanem folyamatosan letörli azokat.

A témához kapcsolódó hírcsoportokra is sok értékes címet küldenek fel, de gyakori a „spamelés”, amikor egy teljesen irreleváns, hirdetésekkel teli pornóoldal címet küldi fel valaki. Vessünk egy pillantást az alt.2600.hackerz, alt.2600.crackz, alt.2600.warez hírcsoportokra, ezeket általában forgalmazzák a hazai newsszerverek is. Az alt.2600 már súlyosabb, ezt free news szerveren át olvashatjuk: [news://news.CoLi.Uni-SB.DE/alt.2600](http://news.CoLi.Uni-SB.DE/alt.2600). Newsgroupokban keresni a DejaNews-en át (www.dejanews.com) érdemes.

Nekünk is le kell szögeznünk, hogy ez a „nagyilekő” lehetőség az ingyenes szoftverbeszerzésre bizony illegális. A virtuális vándort ugyan nehezebb elkapni, de ha itthon az internetszolgáltató észreveszi, hogy a szerverén tárolt honlapon közzét tartalom szoftverfeltörésre használható, netán jogosulatlanul programok terjesztésére használjuk a rendelkezésünkre álló területet, letilthatják az oldalainkat, sőt szerződést is bonthatnak velünk.

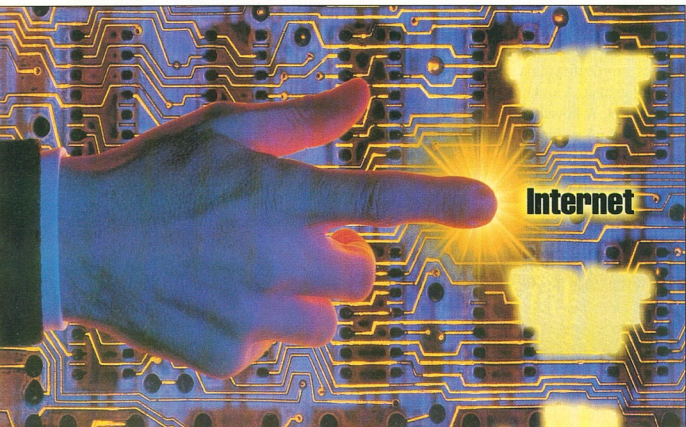
Vétes A. Balázs
(motodog@freemail.c3.hu)

A HÁLÓ VILÁGA

EURÓPA VONALBAN. A Dataquest piacutatói kiszámították, hogy ez év végére 21,2 millió, 2002-re viszont már 69 millió internet-előfizető lesz Európában. Tavaly még „csak” 13,3 millióan voltak. A látványos növekedés oka mindenképp a távközlési monopóliumok meg- és ledőlése, miáltal egyre több kis és közepes vállalkozás kínálhatja a szolgáltatásokat széles körét elfogadható, nem pedig diktált áron. A (nem magyarországi) árcsökkenéseknek köszönhetően internet-előfizetővé válók aránya kezd kiegyensúlyozódni: tavaly még túlsúlyban voltak az egyéni (értsd: otthonról) csatlakozók a vállalatiakkal, intézményekkel szemben. Kétezer végére várhatóan megfordul az arány.

VIRTUÁLIS REPÜLŐTERÁPIA. Egy atlantai egyetem viselkedéstudományi taneszkének kutatói egy virtuális repülőgépben történő utazást szimuláltak, amellyel azt mérték fel, hogy ez az út segíthet-e a páciensek repüléssel kapcsolatos féltelmek leküzdésében. A tesztpáciensek egy feje szerelhető kijelzőn látták a képeket, amelyek követték a fej mozgását. Úgy tűnik, hathetes kúra után eltűnt a betegek féltelme a valódi utazástól.

BŐVÜLŐ METRO-KÍNÁLAT. Számára üzleti-szakmai szűzföld meghódítására készült a földérsz legnagyobb kereskedelmi hálózata, a nálunk is jelen lévő svájci Metro – derült ki a holdig igazgatótanácsa elnökének nyilatkozatából. Erwin Conradi a cég mérlegének ismertetésekor jelezte: a kereskedelemben tapasztalható drámai változások eredményeként a Metro sokkal részesevő, nem pedig áldozat akar lenni. (A 155 ezer embert foglalkoztató Metro-csoport tavaly 80,7 milliárd márká – 9765 milliárd forint! – forgalmat bonyolított le, öt százelelkel többet, mint 1996-ban, és ezzel a nyugati világ második legnagyobbjává lépett elő a szakmában vezető amerikai Wal-Mart Stores Inc. mögött.) Éppen ezért lépést akar tartani a korról és a követelményekkel, olyan új ágazatokban kíván megjelenni, mint a távközlés, az internet és a kereskedelmi televíziózás. A hálózattól független Debitel telefontársasággal, továbbá az egyesült államokbeli RSL COM távközlési céggel közös akcióba kezd. Októbertől a németországi Metro üzletfelei, vásárlói már helyi hívás árúért telefonálhatnak a világ legtávolabbi szögletébe is. Az RSL COM révén megveti lábát a hallatlanul jövedelmözőnek ígérkező internet-televízióban.

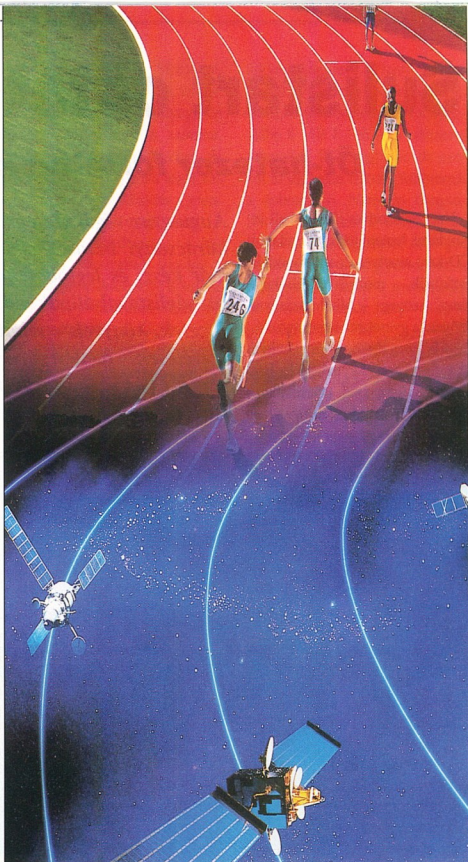
Atlétikai szupertechnika

Micsoda tolongás! Nem az atlétikai versenyeknél, hanem az EB Park egyik pavilonjánál! Pedig még nagy sztárok sincsenek a közelben! Végül megláttam a tolongás okát. Az épületben ugyanis a szemfelsebb látogatók autogramos fényképeket szerezhettek be.

S mitől vált különlegessé a fotó? Az atlétikai világversenyekek történetében először készült Budapesten olyan fényképes autogram, amely az újdonsült bajnokokat a célbaéréskor azonnal lefotózta, s aláírásukat a képre vetítve, ki is nyomtatta. Ezeket a fotókat azután az Eb nézőinek osztogatták a versenyeket követően. A fényképes autogramot az Ericsson és a Westel 900 tették lehetővé, olyan konfigurációval, amely a küzdőtérre elhelyezett digitális fényképezőgépből, egy mobil telefonból és

egy palmtop számítógépből állt. Amikor pedig a versenyző elsőként a célba ért, a fotómasina rögzítette a pillanatot, majd pedig továbbította azt az EB Park Matáv-Ericsson-Westel pavilonjába. A digitális felvételeknek osztatlan sikerük volt: az Eb (www.bud98athletics.hu) hat napja alatt több mint 1000 különféle színes lenyomatot osztottak szét.

Ám nemcsak a digitális fotókban merült ki a hightech jelenléte a kontinenzbajnokságon. Az Atlétikai Európa-bajnokság infor-

Nemzetközi Informatikai és Kommunikációtechnikai Szakkiállítás

**a Budapesti Vásárhelyen
1999. április 27-30.**

INFO '99 - a jövő évezred informatikai fóruma
ahol

- az informáciotechnológia,
- az adat- és telekommunikáció,
- a repró- és másolóstechnika gyártói, forgalmazói és felhasználói adnak egymásnak randevút.

Őn is vegyen részt a jövő év egyik legnagyobb hazai seregszemlájén!

További információ:
Hungexpo Rt. INFO Projekt
Rózsné Milus Szilvia
(tel.: 263 6082)
Dévald József
(tel.: 263 6478)

matikai rendszere (a spanyol Sportec, a Seiko EDM és -Timing konfigurációja) a szokásos feladatokon kívül – akkreditáció, eredménymérés, rögzítés, sebességmérés, rajtlistakészítés – grafikákat, statisztikákat állított össze, a legfrissebb híreket pedig továbbította az Eb Internet-honlapjára. (A Sportecnek egyébként nem ez volt az első olyan sporteseménye, aminek az informatikai háttéréről gondoskodott. A nyíregyházi Európa-bajnokságot, a valenciai fedett-pályás Európa-bajnokságot, az athéni világbajnokságot és a szentpétervári Szuper Ligadöntő adatfeldolgozását, -megjelentését is ők szervezték meg.)

A sprintversenyeken a pontos adatszolgáltatásnál sokkal hangsúlyosabb a hibátlan start. Amikor az indítóbíró a Népstadionban „Vigyázz!”-t kiáltott, a Seiko Start szerkezete lépett működés-

be. Ez kontrollálta az atléták mozgását úgy, hogy a kettyeréket egyenként szerelték fel a versenyzőkre. Ha az atléta szabályt szegett, a központi egység azonnal jelezte azt a bírának. A masina kifejelesztői azonban figyeltek arra, hogy a rendszer ne észlelje azt a mozgást, amit a versenyző addig végez, míg vigyázz pozícióba helyezkedik, vagy amíg a stressz hatása alatt remeg a teste. A startrendszer hangszílyosan jelezte azonban azokat a nyomásváltozásokat, amelyek kiugróak, azaz az atléta szándékolta mozgásának következményei voltak. S ha ez megelőzte az indító pisztolylövést, jöhetett a büntetés. A célba érkezésről videó célfotó készült, így a nagyon szoros finishek esetében is korrekten dönthettek: a sportágban ki melyik helyen végzett.

G. M.
(mgecs@comptech.hu)

Sulistart oktatóprogramokkal

Öt-hatezer forintba kerül egy-egy CD-ROM

Nem elsősorban játékra kell itt gondolni, hanem azokra az oktató CD-kre, amelyek a multimédiás eszközök – mozgó- és állókép, hang, szöveg – alkalmazásával szögezi a gyereket a képernyő elé. Régi bölcsesség, hogy mindenki a saját fegyverével győzhető le. Fokozottan igaz ez a gyerekekre, akik ezeken a programokon ke-

Augusztus vége, szeptember eleje megerőltető tréning a karácsonyi bevásárlás előtt: a gyerekek ekkorra már kész, és legtöbbször meglehetősen hosszú kívánságlistával állnak elő. E listára ceruzák, tollak, füzetek, könyvek – tehát a megszokott iskolai felszerelések – mellett ma már felkerülnek a számítógépek és az ezeken futtatható legkülönbözőbb programok.

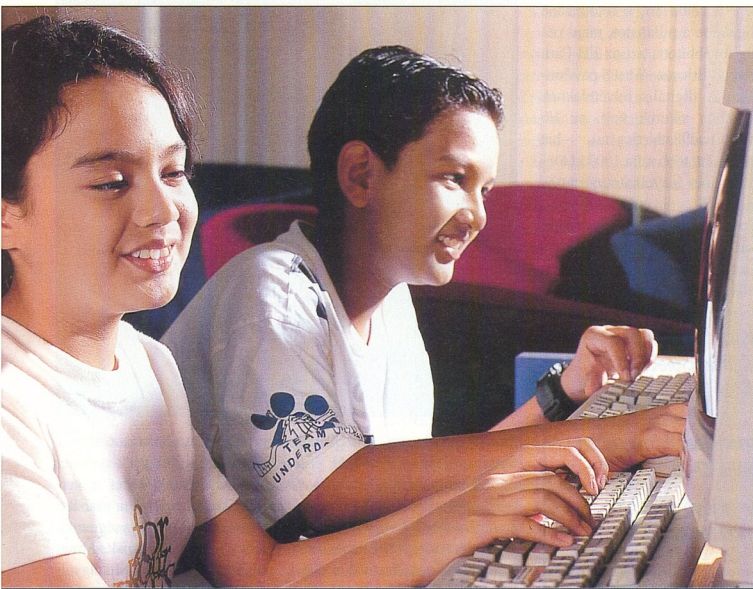
tő rajta. Hasonlóan magas szintű munka a Woodstone második világháborús nagylexikona. A kiadvány korabeli filmfelvételeket, 2000 oldalnyi szöveget, több száz fotót és zenei felvételt tartalmaz. A Hadtörténeti Múzeum szakemberei segítségével készült anyag nemcsak izgalmas és hiteles képet nyújt hazánk világháborús szerepéről, ezen túl számos, eddig nem publikált vagy kevésbé ismert tényről is tájékoztatja az érdeklődőt.

Vannak programok, amelyeknél a forrás egyértelmű, mint például a Kossuth Kiadó Helyesírási szabályzata. Itt nem érdemes különös multimédiás fogásokat keresni, viszont praktikus használatú dolgozatok, házi feladatok – természetesen szövegszerkesztőn történő – írásakor. Érdekes még idesorolni a KRESZ-oktató CD-t is, ami nem kapcsolódik ugyan szorosan az iskolai anyaghoz, ám mégis sok fiatalot érint. Az első látásra megtanulhatatlannak tűnő szabályokat 603 tesztlap, 158 percnyi tananyag és szép képi megoldások teszik emészthetővé.

Az előbbi kategóriába sorolhatók az internet használatát oktató programok is. Slágermáról lévén szó, több kiadó is megjelentet ilyeneket. Csak néhány példa: a Cyberstone Entertainment több részes internetkaula, a Kossuth Kiadó internetiskolája, valamint az Internet-gyöngyszemek című kiadvány.

A hitoktató előterbe kerülésével a Biblia teljes szövegét tartalmazó kiadvány is sokak figyelmét felkelti. Érdekesége a munkának, hogy a magyar mellett héber, görög, latin, angol és német nyelven is olvasható.

Kissé iskolaszagú a Tudor Stúdió A magyar nemzet története című programja, az 1896-os millenniumra kiadott könyv reprint kiadása, immár digitális formában. Hasonló érdeklődésűek figyelmébe ajánlom Miski György Erdély című munkáját, a már em-

resztül szinte észrevétlenül, játékosan mélyedhetnek el az ismeretekben. Ilyen oktatóprogramokból a választék ma bőséges, a nagyobb könyvesboltok többsége szán ezeknek néhány polcot. Ezen kívül érdemes a nagyobb bevásárlóközpontok elektronikai osztályára is benézni, mert ott a leggazdagabb a választék.

A szülők a kínálatot látva nincsenek könnyű helyzetben, hiszen a könyvekkel ellentétben a programokba nem kukkanthatnak bele, így gyakorlatilag zsákbamacskát vesznek. Sajnos az üzletekben csak minőségi reklamációt fogadnak el, a tartalomért senki nem

felel. Pedig a CD-technológia fejlődése esetében már túl vagyunk az első meglepetéseken, amikor minden lézerlemeztől hasra esünk, ezért ma már inkább a mondanivalóra kellene fektetni a hangsúlyt. Nem segíti a használhatóságot, hogy – bár általában könyv nagyságú dobozban adják a lemezeket – használati útmutatót, leírást a legtöbbször nem talál a vevő. Gondot okozhat még, hogy a nyelvi programok, lexikonok egy részén nem látni a forrásanyagot. Enélkül viszont a vásárlás vakrepülés, ráadásul bukni is nagyot lehet, hiszen átlagban 5-6 ezer forintot kóstál egy-egy prog-

ram, de kínálnak 10 ezer forintosat is.

Vannak azonban kivételek, mint a Közoktatási Modernizációs Közalapítvány által támogatott, irodalom és történelem felvételre felkészítő CD. Ezeken a szerzők, tankönyvhöz méltó módon, fel vannak tüntetve. Az ilyen és hasonló felvételi előkészítő szoftverek érdekesebbé tehetik a száraz témákat is. A nebuló, ha már eleve van a kötelező anyagból, pihenésül a korosztályát érdeklő, ám mégis idevágó dolgokról tájékozódhat, de előkészítőhöz híven többek között tételek, feladatok, kronológia is megtalálha-

lített Cyberstone Entertainment kiadásában. Ebbe a kategóriába sorolható még a Tolnai világtörténelme című CD is.

Amelyik gyerek szereti az állatokat, annak nagy örömet szerezhet az állatok birodalma című program. Ennek első kötetében körülbelül száz állat fotója látható, a leírások olvashatók, illetve hallhatók. Kifejezetten a kisebbek kedvéért némelyik állatnak a hangját is hallani, ami a tankönyvekből eddig biztosan kimaradt.

Tapasztalatom szerint a multimédiás oktatóprogramok egyik lepraktikusabb felhasználási területe a nyelvoctatás. Ennek megfelelően sok kiadó startolt a témára, így bőven csemegezhethünk a programok közül. A Woodstone kiadásában jelent meg egy háromórás nyelvtudási program, ami kezdőtől a középfok környékéig készíti fel a tanulókat. Az

életből kiragadott párbeszéd, a színes – képregényszerű – grafika pedig mind a kezelést, mind a párbeszéd átélését segíti. Minden leckéhez nyelvtani magyarázat, hatféle teszt, beépített keresztrejtvény és hangos szótár tartozik. Ha van mikrofonja, a hangukat is rögzíthetjük, így az eredetivel összevetve csiszolhatjuk kifejtésünket. Egyes nyelvprogramok – ez a kiadás nem ilyen – a felvételt és az eredeti kiejtés hangzregoréseit egymás alatt ábrázolják, így a hangsúlyozás könnyen ellenőrizhető. Egyébként a program képi világa nagyon barátságos, ezt még a feladatsor kiütöltesekor adott rossz választás felhangzó hurrogás sem rontja el. Jó választás azonban hangos taps a jutalmunk. A nyelvtanulás fontos eszköze a szótár, ami a technikának hála, már „beszélő” változatban is megjelent. Nem kell többé

a fonetikus jelekkel bíbelődni, halljuk a helyes kiejtést. A számítástechnika egyébként lényegesen használhatóbbá tette a szótárt. Segítségével szótáredrekekre és teljes szavakra egyaránt lehet keresést kérni, de ez a kiadás a jelentéseket nem a megszokott – elsődleges, másodlagos... – hanem ABC sorrendben írja ki. A program két érdekessége közül az egyik, hogy folyamatos szöveg nyersfordítására is képes, valamint szókincse tovább bővíthető. A szótárak között említésre méltó a Woodstone tiznyelvű szótára, amellyel többek között orosz és japán szövegeket is lefordíthatunk magyarra, és vissza.

A multimédiás oktatóprogram bemutatása után érdemes néhány szót ejteni a futtatáshoz minimálisan szükséges számítógépekről. Ezekkel általában nincs probléma, hiszen a már csak bon-

tokban kapható, néhány tízezer forintos gépek is futtathatók. Ezen kívül elengedhetetlen a legalább 8 MB RAM és a kétszeres sebességű CD-meghajtó, de ezeket az adatokat mindig feltüntetik a dobozokon. Nem árt hangsúlyozni, hogy ez a minimálisan szükséges konfiguráció. Jobb gépen természetesen gyorsabbak a programok, illetve a multimédia eszközei – grafika, hang – lényegesen élvezhetőbbek.

A számítástechnika területén járattanl szülő ne riadjon meg a programok installálásának és futtatásának nehézségeitől, hiszen ezek úgy vannak kialakítva, hogy minimális gyakorlattal már nem okozhatnak semmi problémát. Ha mégis, nincs mit tenni, rá kell bízni a gyerekre, legfeljebb átítvja valamelyik barátját.

Fülöp Norbert

(compitech@compitech.hu)

Milyen gépet vegyünk otthonunkba?

Egy amerikai felmérés szerint, ha olyan számítógépet akarunk vásárolni, mely tökéletesen alkalmas a legújabb, legkedveltebb szoftverek futtatásához, annak költsége mintegy 3000 dollár. Ez igaz Magyarországon is, és ezt az összeget kevés család engedheti meg magának. Maradjunk tehát a realitások talánján.

Ma a lakásokban használt számítógépek szinte mind IBM kompatibilis „no name”-alkotások, ami azt jelenti, hogy távolkeleti gyártók termékeiből összeállított gépeket veszünk a legtöbben. Ez önmagában nem baj, különösen, ha figyelembe vesszük, hogy ezek márkás társaiknál (IBM, COMPAQ, DEC) jóval olcsóbbak. Nagy előnyük még a távolkeleti gépeknek, hogy könnyen bővíthetők, vagyis kezdhetjük egy viszonylag olcsó konfigurációval, és ha majd szükségünk (de legfőképp pénzünk) lesz rá, szinte korlátlanul fejleszhetjük.

A nagy buktató a nem éppen megbízható minőség. Ez ellen a legjobban úgy védekezhethetünk, ha megbízható helyen vásárolunk, ahol azonnal intézik garanciális problémáinkat, ahol nem csapják le a telefon, amikor reklamálunk (még akkor sem, ha nincs igazunk), ahol kérdésünkre különböző tesztekkel bizonyítják, hogy könnyen bővíthetők, vagyis kezdhetjük egy viszonylag olcsó konfigurációval, és ha majd szükségünk (de legfőképp pénzünk) lesz rá, szinte korlátlanul fejleszhetjük.

telve, mint márkás társaik, de elmondhatjuk, ha az első hetekben nem hibásodnak meg, akkor szinte soha.

Most nézzük, mit kell tudnia a mi kis számítógépünknek! Különösen akkor, ha a családban többen is – különböző érdeklődési körökkel – igényt tartanak rá.

Lássuk a minimumkonfigurációt, aminél gyengébbet nem érdemes venni. Egy ilyen gépnek a következőkből kell állnia: 486 DX PCI alaplap, 100 MHz-es processzor, 16 MB RAM, 1,44 MB floppy meghajtó, 850 MB winchester, 1 MB PCI VGA kártya, 14 inches color SVGA monitor, CD-ROM meghajtó, hangkártya, hangszórók. Mivel ez egy kifutott konfiguráció (többnyire csak használt állapotban kapható), ára körülbelül 70 ezer forint. Tudom, nem olcsó, de milyen messze van a „mindentudó” 500-700 ezer forintos géptől, és ha szerényen is, de ez már egy multimédiás rendszer! Egy ilyen gépen szinte minden alkalmazás futtatható.

Ez volt a minimum-összeállítás. Nézzük az ideális, aminél jobbra nincs szükség családi használat esetén: INTEL PENTIUM II alaplap, INTEL PENTIUM II 233 MHz processzor, 64 MB RAM, 1,44 MB floppy meghajtó, 3,2 GB winchester, 4 MB 3D PCI VGA kártya, 17 inches color SVGA monitor, CD-ROM meghajtó, hangkártya, fax-modem kártya, videodigitalizáló. Ez már jóval drágább, körülbelül 350 ezer forint, de tudása nagyjából megegyezik az amerikai 3000 dollárosával. Miért sokkal ol-

csóbb? Mert „no name”, vagyis nem egy márká. Ezzel az álmogéppel már illeik belépni az internetbe is. A videodigitalizáló kártyára csatlakoztathatjuk a videokameránkat, melynek segítségével képeket rögzíthetünk számítógépünkön, és azokat kiváló minőségben elküldhetjük távoli ismerősöknek a modemünk segítségével. Ez persze csak egy lehetőség a sok közül, hiszen egy ilyen komoly gép használhatóságának már-már csak a fantáziánk szab határt. Ezt a bonyolult, sokat tudó masinát jó referenciákkal rendelkező üzletben állítassuk össze. Telepíttessük fel velük a megrendelt szoftvereket, hogy már az átvételkor meggyőződhessünk minden eszköz hibátlan működéséről.

Újannon vett számítógépeinkhez jogunk van úgynevezett OEM szoftverek vásárlására, melyek árai töredékei az eredeti verzióknak. Használjuk ki ezt a lehetőséget! Jotgítsa szoftverhez általában magyar nyelvű leírás is jár.

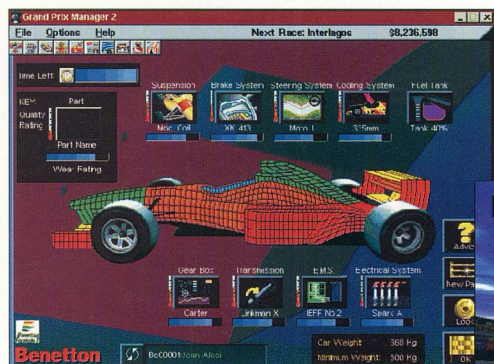
Lónyai Péter

(intram@mail.datanet.hu)

Ülünk a székben, és száguldunk (1.)

Az emberek mindig is szerették volna kockázat nélkül átélni a száguldás, a sebesség érzetét. A számítógépek teljesítményének emelkedésével egyre realisztikusabb élményben lehet része bárkinek. Az egy hete lezajlott Magyar Nagydíj kapcsán azt vizsgáltuk meg, mit kaphat az, akit az autózásból csak a Forma-1 világa érdekel.

A magyar boltokban jelenleg négy program található, ami a Forma-1-hez kapcsolódik. A legrégebbi még ringben lévő versenyző, a Formula 1 Grand Prix 2 már több mint két éves, de ez mit sem von le az érdemeiből. Az első része sok évvel ezelőtt jelent meg, az akkoriban a legfejlettebb grafikai és audioképeségeikkel rendelkező Commodore Amigára, ezt a verziót konvertálták át később PC-re is. A második rész azért emelkedett ki az összes többi autós program közül, mert az autók a valódi versenyautók fizikai viselkedéséhez nagyon hasonló módon száguldoztak a pályákon. A futamok helyszínei is a valódival megegyező kúpsóval rendelkeztek. Minden pályalakító elem ugyanott jelent meg, ahol a valóságban is megtalálható, lelatók, fák, bokrok az eredeti helyükön álltak. Erre bizonyított, hogy Jacques Villeneuve is ezt a programot használta, amikor Forma-1-es pilóta lett, hogy megtanulja a pályák vonalvezetését.

A következő játék szintén több mint egy éves, de ebben nem a megszokott adrenalinpumpálás folyik. A Grand Prix Manager 2-ben Frank Williams bőrébe bújva egy Forma-1-es istálló vezetésé, menedzselése a feladatunk. Csapatfőnökként minden a mi dolgunk, a feladatra legalkalmasabb tervezők, szerelők, pilóták,

valamint marketingmenedzserek felbérése, irányítása, díjazása, olyan mélységig, hogy még biztonsági emberek alkalmazása is ajánlott, nehogy friss fejlesztéseink egy másik csapatnál tünjenek fel rövid időn belül. Eredményeinkről függően kell szponzorokat keresnünk: ha nyerünk a futamokon, érdemes a legnagyobbakkal próbálkozni, ha gyengék vagyunk, maradjunk a sarki fűszeresnél. Versenyeink előtt mi határozzuk meg, versenyzőnk hányszor jöjjön ki a boxba, ezzel összefüggően, mennyi benzinnel induljon, és a kocsi paramétereit is állgathatjuk a végletekig.

Az utolsó két program a játékok új generációjához tartozik, ami azt jelenti, hogy célhardver nélkül nem is érdemes elindítani. 3D kártya

nélkül nem élvezhetjük, sem a speciális effektet – szembe sűt a nap, esik az eső –, sem különösebb sebességérzetben nem lesz részünk. A

Psygnosis Formula 1 '97-e nem a legsikerültebb szimulátor, és a megjelenítésben is küzd problémákkal (egyedül itt figyelhetünk meg négyzet alakú fakoronát), de egy jó száguldáshoz mindennel bír, amire szükségünk lehet. Arcade módban könnyen előzhetünk, ha a homokot keresztül egyszerűen levágjuk a kanyarokat. Ezzel ellentétben szimulátor módban az összes eddigi program közül ebben a játékban lehet a legkönnyebben kipróbálni. A Ubisoft Formula 1 Racing Simulationja számít etalonnak jelen pillanatban a szimulátorjaink számára. A gépek fizikai viselkedése szinte tökéletes, ennek megvalósításában a Renault tervezőmérnöke volt a segítségükre, végig a játék fejlesztése folyamán. Minden apró részlethez odafigyelték, ami valóságos és nem utolsó sorban hangulatosabbá tehet egy szimulációt. Sárga kéz zászlókat lengetnek a pálya szélén, ha gyorsabb autót követ,

vagy valamilyen esemény történt a pályán és lassabban kell haladni. Megbüntetnek, ha gyorsabb vagyok a boxutamban, vagy ha korábban rajtolok el a kellelténél. A játék jól felépített, az elején van lehetőségem egy segítő közreműködésével megtanulni a pályákat, előttem haladva végig mutatja a legjobb íveket, ha kicsúszom, előzékenyen bevár. Mindent beállíthatok a vezetési tudásomnak megfelelően, kézi vagy automata sebávtóval versenyeznek, akár még azt is beállíthatom, hogy kanyarok előtt a gép magától fékezze le az autót. A másik véglet a realisztikus beállítás, itt az autó különféle paramétereit versenyről versenyre be kell állítani a pályától és az időjárástól függően. Például őrfele kerék közül választhatok, ezeknek állíthatom a hőmérsékletét, a bennük lévő nyomást. Megváltoztathatom a terelőszámok szögét, a sebességávtó áttételeit, induláskor a benzin mennyiségét, azt, hogy a kormány elforgatására a kerék

mekkora elfordulással reagáljon. Ez a program a legelvetemültebb szimulátorrajongók igényeit is kielégíti. Az interneten kerektek beszélgetések, hogy melyik pályán milyen beállításokkal lehet a legjobb eredményeket elérni, persze mindenki a saját maga által kifejlesztett paraméterekre esküszik. Ezeket a programokon kívül a napokban kell a boltokba kerülnie a Johnny Herbert's Grand Prix-nak, és idén még két játék jelenik meg, az egyik a Prost Grand Prix, a másik a Psygnosis 1998-as pályákat és versenyzőket tartalmazó Formula 1 98-a. Ez is bizonyítja, hogy nemcsak a Forma-1-ben van hatalmas tőke, hanem érdemes a vele foglalkozó játékokba is pénzt fektetni.

Dusa Gábor
(gabord@freemail.c3.hu)

(Következő számunkban a motoros programokról olvashatnak.)

Robog a cirkusz

A Forma-1 informatikájáról

Idén is túl vagyunk a száguldó cirkusz történésein, annak minden jó és rossz – iszonytató árak, örömlányok, udvariatlan biztonsági emberek – tulajdonságával. Bár a közönség a lóerőkre, sebességre és a versenyzőkre kíváncsi, ezen túl is vannak érdekeségek a Forma-1-ben. Ezek közé tartozik a számítástechnika, amely nélkül ma már elképzelhetetlen a világ legrangosabb autós versenysorozata.

E sorok írója is meglepve tapasztalta, hogy a fedélzeti számítógépek nélkül ezek a csodajárgányok szinte kihajítani sem tudnának a boxutcából. A Ferrari-pilóta, Michael Schumacher autójának speciális kormányáról például a kocsira vonatkozó több tucat adat – motordiagnosticszika, fékek és terelőszárnyak állapota, olajnyomás, fordulatszám – azonnal lehívható. Ezeket az információkat egyébként nemcsak a pilóta, hanem a versenystálló is megkapja, ahol azonnal tájékoztatják az esetleges problémákról a versenyzőt.

A Forma-1-ben a rajton túl a legfontosabb természetesen a pénteki edzésnap, ahol szintén hatalmas szerepe van az informatikának. A legfelszereltebb versenystállók az elért köridő eredményeit betáplálják egy nagy teljesítményű számítógépbe. Ezután a gép a kapott adatok

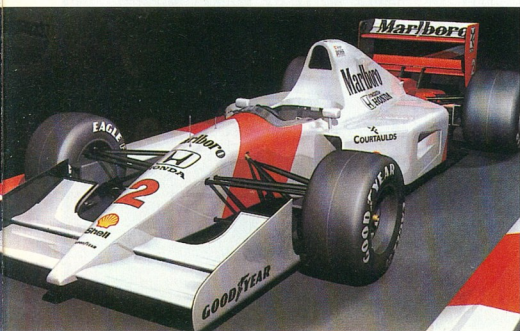
alapján készít egy szimulációt, melynek segítségével a szakértők megpróbálják kielemezni, hogy a pilóta hol lehetne még gyorsabb. „Ahelyett hogy két órán át dolgoznánk, majd' tizenkét órán keresztül lógatnánk a lábunkat, ezzel a módszerrel péntek reggeltől egészen a futam kezdetéig gyakorlással tölthetjük az időt” – hangsúlyozta a Jordan technikai főnöke.

Figyelemre méltó a Unix állomásokon futó verseny közbeni információs rendszer is. Ez nem csak a versenyző sebességét és köridejét méri, hanem tájékoztat a pályaszakaszokon elért részidőről, sőt ennek alapján képes megközelítőleg kiszámolni a még be sem fejezett kör idejét is.

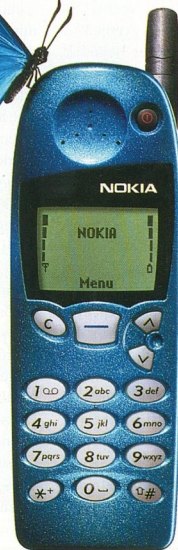
Hasonlóan komoly rendszer üzemel a boxutcában, itt minden versenystállóban három monitoron követhetők az információk. Az egyik a normál televíziós közvetítést mutatja, a másik a belső adatokat, a harmadik a pilóta fizikai – pulzus, légzés, vérnyomás – jellemzőit közli. A szerelők pedig nemcsak rádió, hanem notebookokon keresztül tartják a kapcsolatot a versenyparipa lelkével, a motorral.

Nos, mindezek alapján bátran elmondhatjuk, informatika nélkül már száguldás sincs.

Klátyik István
(ice@comptech.hu)

Ami a színeden,
az a szádon

NOKIA
5110

Az új Nokia 5110-es sokszínű segítőtárs. Ez itt éppen egy pillékék példány. De ha úgy tartja kedved, csak lecsereled az előlapját, és mindjárt más színen hallod a világot. Új Nokia 5110-es Xpress-on™ színes előlapokkal. Ami a színeden, az a szádon.

Nokia mintabolt: 1126 Budapest, Királyhágó tér 8-9.
<http://www.nokia.hu>

NOKIA
CONNECTING PEOPLE

Bit bit ellen

Szuper CD a láthatáron

A CD tökéletes, felülmúlhatatlan, elnyúlhatatlan és bírálhatatlan. Hallhattuk ezt eleget a nyolcvanas évek elején, mikor a piacon felütköztek az első digitális hanghordozók. A CD hangját bíráló laikusokat csakúgy, mint a szabvány engedségeit bíráló szakembereket könnyedén lesöpörte a CD-üzletben érdeklő óriáscégek marketinggépezete. Az azóta eltelt húsz évben a CD-technológia kinőtte gyermekbetegségeit, renetegesen fejlődött, mára megközelítette technikai lehetőségei határait.

Felmerül tehát a kérdés, nem volna-e érdemes kicsit feljavítani a jó öreg CD-szabványt? A szkeptikusok úgy gondolják, a hangot 20000 Hz-ig visszaadni képes CD több mint tökéletes. A 20000 Hz-nél magasabb hangokat csak egyes állatok (kutyák, macskák, denevérek) hallják meg, de miattuk – nem képezvén fizetőképes keresletet – kár volna a fejlesztőknek, gyártóknak felesleges költségekbe verni magukat. Egyesek a CD által kínált, 96 decibeles dinamika is kevésnek tartják, de ha közelebbről megvizsgáljuk kedvenc felvételeinket, kiderül, hogy a hangmérnökök a családi és szomszédai béke

érdekében már a felvétel készítése közben jelentősen szűkítették a dinamikai határokat. A CD gyors sikere, széles körű elfogadása mutatja, hogy a legtöbb zenekedvelő megfelelő minőségűnek találja ezt a hanghordozót. A szórakoztatóelektronikai piacot jól ismerő szakemberek úgy gondolják, a vásárlók érdeklődését csak akkor keltheti fel egy új digitális hanghordozó, ha a hangminőség javulásához egyéb újdonságok is társulnak.

Miután a tizenöt évben át szédítő sebességgel növekedő CD-piac az utóbbi években telítődött, a lemezkiadókknak, a készülékgyártóknak és a kereskedőknek is egyaránt jól jönne egy piacélénkítő új termék. Mégsem lehet egyik napról a másikra valami új hanghordozóra lecserélni a CD-t. Az elmúlt években CD-játzóra és ezüstkorongokra jelentős összegeket fordító vásárlók valószínűleg nem fogadnák kitörő örömmel a hírt, hogy zeneszerszámok egyik napról a másikra elavultak.

Az új típusú, nagy kapacitású lezárlemelző, a DVD-vel elsősorban a videó-házimozi nézők és a számítógépes multimédia használatát célozták meg. Bár a

kezdetekről szóba került a ki- z á r ó - l a g hanghordozó DVD Audio lehetősége is, ennek szabványáról máig sem született döntés. A színtalpak mögötti lökdösődés azt sejteti, hogy jelentős a tét. Míg egyesek a hagyományos CD paramétereinek kiterjesztésért loboznak, a Sony-Philips páros teljesen új javaslattal rukkolt elő. A Super Audio CD nem a digitális hangtechnikában széleskörűen alkalmazott PCM technika feljavításán alapul, hanem a Sony teljesen új, eredetileg archiválási célokra kidolgozott DSD (Direct Stream Digital) technológiáját alkalmazza. A rendszer óriási (100 kHz körüli) sávzélességet, és jelentős dinamika-növelést tesz lehetővé, ugyanakkor teljesen kiküti a hangminőség-problémákért elsősorban felelősnek tartott alul áteresztő szűrőket. A DSD rendszer további előnye, hogy a lejátszóberendezések elkészítése egyszerű és viszonylag olcsó. (Ez valószínűleg nem mondható majd el a felvevőkről.) Vala-

mennyi új típusú CD tervét dédelgető csoport számára világos, hogy az új rendszerű gépeknek tudni kell lejártszani a hagyományos CD lemezeket is. A Super Audio CD ennél többet nyújt. A korongon egymás alatt, két rétegben helyezkedik el a hagyományos, Red Book CD-szabványának megfelelő digitális anyag és az új típusú, nagy sűrűségű réteg. (A hagyományos CD réteg a felületlő 1,2 mm mélyen, míg a DSD réteg 0,6 mm-re helyezkedik el.) A hagyományos CD-játszó leolvasó lézersugara számára a DSD réteg észrevétlen, „átlátszó” marad, míg az új típusú Super Audio CD lejátszó a DSD réteget a korábbi gépeken alkalmazottnál rövidebb hullámhosszú lézersugárral olvassa le. Ez a javasolt hibrid technológia folyamatos átmenetet ígér a CD és a Super Audio CD között.

A **Texastel** ajánlata:

Pannon GSM előfizetés + Motorola D520	bruttó 22.000 Ft	nettó 17.600 Ft
Pannon GSM előfizetés + Motorola CD930	bruttó 59.500 Ft	nettó 47.600 Ft
Pannon GSM előfizetés + Ericsson SH888	bruttó 124.500 Ft	nettó 99.600 Ft
Pannon GSM előfizetés + Panasonic G450	bruttó 19.500 Ft	nettó 15.600 Ft
Pannon GSM előfizetés + Nokia 5110	bruttó 24.500 Ft	nettó 19.600 Ft
Pannon GSM előfizetés + Ericsson GH688	bruttó 30.750 Ft	nettó 24.600 Ft
Pannon GSM előfizetés + Nokia 6110	bruttó 59.500 Ft	nettó 47.600 Ft
Pannon GSM előfizetés + Panasonic G600	bruttó 59.500 Ft	nettó 47.600 Ft
Pannon GSM előfizetés + Ericsson GA628	10.000 Ft áfa + 560Ft + áfa havi bérleti díj	

Üzleteink:

Mammut Üzletház
1024 Budapest,
Lövház u. 2-4/
Széna tér
Tel.: 06-20-60-90-70

Texastel GSM szalon
1051 Budapest,
Arany János u. 17.
Tel./fax: 311-84-16

Duna Plaza Bevásárlóközpont
1138 Budapest, Váci út 178.
Tel.: 465-10-20, 20-221-221

Metropol Üzletház Miskolc
3530 Miskolc, Széchenyi u. 78.
Tel./fax: 06-46/413-498,
Tel.: 06-20/609-400

Csepel Plaza Bevásárlóközpont
1214 Budapest, lt. Rákóczi F. út 154-170.
Tel./fax: 425-8074, 06-20/446666

Csillag Áruház Orosháza
1900 Orosháza,
Széchenyi tér 8.
Tel.: 06-20/445-442

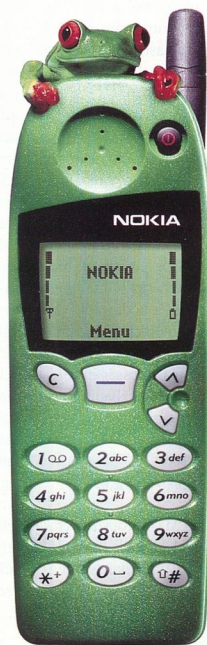
Budagyöngye Bevásárlóközpont
1026 Budapest, Szilágyi E. fasor 121.
Tel.: 275-08-55/281, 06-20/380-088

A vásárló
és z r e

sem veszi (legfeljebb a megemelkedett árból), hogy nem közönséges CD-t vesz, ám amikor elszánja magát egy újfajta lejátszó beszerzésére, a korábban vásárolt, addig közönséges CD-ként használt hibrid korongok nagy felbontású, fantasztikus hangminőségű hanghordozókká alakulnak át. A Super Audio CD fejlesztői a 74 perc játékidőjű korongon a szokásos kétsatornás sztereóvaltozat mellett hatsatornás térhatású hanganyagot és némi multimédia anyagot (szöveg, ismertető, fényképek) is elhelyeztek. Míg a DVD-szakértők különféle bizottságokban minthiába próbálnak egy közös DVD-Audio szabványban megegyezni, a Sony-Philips rendszer túl van az első nyilvános bemutatáson. Az ígéretek szerint 1999 tavaszára a boltokba kerülnek az első Super Audio CD készülékek, melyek nem lesznek drágábbak egy szokványos high-end CD játszónál. Mindezek ellenére a Super Audio CD mégsem lelkesít mindenkit. Legkevésbé a DVD fejlesztése és gyártása érdekében kényszerű szövetségbe lépett cégeket, melyek közül többen rossz szemmel nézik a Sony és a Philips önálló sodási törekvéseit. A Warner Music Group és a Toshiba máris bejelentette rivális termékét. A gond mindössze az vele, hogy még csak papíron létezik de még azt sem látta senki!

Pécsi Ferenc
(pecsif@mail.
matav.hu)

Ami a színeden, az a szádon

GREY

NOKIA 5110

Az új Nokia 5110-es sokszínű segítőtárs. Ez itt éppen egy levelizöld példány. De ha úgy tartja kedved, csak lecsereled az előlapját, és mindjárt más színben hallod a világot. Új Nokia 5110-es Xpress-on™ színes előlapokkal. Ami a színeden, az a szádon.

Nokia mintabolt: 1126 Budapest, Királyhágó tér 8-9.
http://www.nokia.hu

NOKIA
CONNECTING PEOPLE

Virtualizált Jókai

A Magyar Irodalom Háza pályázatot írt ki a Digitális Irodalmi Akadémia szövegeinek digitalizálására. A Digitális Halhatatlankok programot a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával indította a Magyar Irodalom Háza azzal a céllal, hogy a magyar szépfírók művei a világhálón is elérhetőek legyenek. A pályázat nyertesének 39 író, költő alkotását, életművét (200 szerzői ív terjedelemben) kell októbertől a 2000. év végéig számbírtópra felvenni, ám az első művek már januártól olvashatóak lesznek az interneten.

Szitkozódás e-mailen

A Pesti Központi Kerületi Bíróság (PKKB) nyomozást rendelt el egy rágalmazó e-mail feladójának kiderítésére. Az elektronikus szidalmakat Monus Áron kapta, aki Hitler interneten is hirdetett Mein Kampf című könyvének fordításáról lett ismert. Monus még januárban kapta az e-mailt, és azonnal feljelentést is tett a hőmezővársárhelyi rendőrségen. Az Internetto beszámolója szerint a PKKB július 15-i végzése az ismeretlen tettes személyazonosságának kiderítésével és lakcímeinek megállapításával a VIII. Kerületi Rendőrkapitányságot bízta meg.

Távozó Sun-vezető

A Sun Misrosystems Magyarország Kft-től szeptember elsejével távozik Stark János ügyvezető igazgató. A vállalati integrált rendszerek piacvezető cégének ügyve-

zetői feladatait a végleges vezető kijelöléséig Békési Sándor igazgató látja el. Stark három évig irányította a céget, és ősztl az ICL Magyarország vezetői posztját tölti be.

Hanyag szövetséges vállalati vezetés

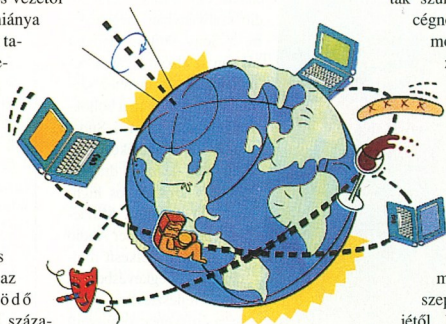
Az Andersen Consulting (AC) nyári vizsgálati eredményei kimutatták: a vállalati szövetségek számának gyarapodásával egyre több vezetésiükben a hanyagság. A globális üzleti stratégia fő jellegzetessége váltak a társasági szövetségek, melyek a nem hivatalos közös forgalmazási megállapodásoktól a kutatási és fejlesztési együttműködésen át a vegyes vállalatokig terjednek. Az AC úgy találta, hogy

ezekben a szövetségekben a következetes vezetői gyakorlat hiánya széles körben tapasztalható jelenség. A 214 nagy- és középvállalat vezetőinek válasza alapján készített tanulmány azt is kimutatta: az együttműködő társaságok 51 százalékánál nincs hivatalos teljesítményi mérője, illetve a célokat sem jelölik meg pontosan. Az AC szerint a szövetségek szétesésének tünetei

pedig többek között a következők lehetnek: a stratégiai irány egyik vagy mindkét társ általi megváltoztatása (87 százalék), a felső vezetés figyelmének elterelődése (83 százalék).

Hamisítják, mint a paprikát

A Hewlett-Packard Magyarország (HP) sorszámozott, hologramos eredetigazoló címkével látja el szeptember 1-jétől nyomtató kellékanyagait. A HP tintapatronok és lézerkazetták illegális vagy szürke behozatala, hamisítása Pesti István kereskedelmi igazgató elmondása szerint egyre nagyobb méreteket öltött az utóbbi években, s mára elérte a hazai összforgalom 50 százalékát. Ezért tartották szükségesnek a cégnél a hologramos eredetigazoló rendszer bevezetését Magyarországon. A sorszámozott hologramos matricák szeptember elejétől kizárólag a HP-vel szerződésben álló nagykereskedőkön keresztül forgalomba hozott kellékanyagokra kerülnek.

Kürtölő

„Három dologban lehetsz tők biztos: a halálban, az adózásban és az adartertésben.”
(Cyber haiku)

Az élet úgy hozta, hogy általában egy-egy súlyos adatvesztés után kér fel bennünket a károsult adatvédelmi rendszerének felülvizsgálatára. Természetesen utólag mi is nagyon okosnak tudunk látszani. Az igazság az, hogy tudásunk nagy részét a hozzánk került kártesetek nagy számából szerzzük. Ma azokat a gondolataimat szeretném közreadni, melyek általánosan értelmezhetőek, függetlenül attól, mekkora rendszerre és adatállomány-tömege van a kedves olvasónak.

1. Másolni, másolni, másolni (a lenini gondolatok az informatika nyelvén). A másolatokat különböző földrajzi helyeken őriz-

ze! Egy épületből egyszerre szókták ellopni az értékeket. Ha van több másolata, generáljon üzemmzavart, majd próbálja meg újból felleszteni a rendszerét (a backup-ról). Szinte biztos, hogy meglepetések egész sora vár önre.

2. Övszerkesztés folyamatosan használata. Közvetlenül ne érintkezzen a külvilággal! Legalább egy, de jó, ha több vírusellenőrzőt használ. EXE fájlokat még ekkor se hozzon be kívülről. Az internetes övszert tűzfalnak hívják. Ne legyen könnyelmű, használja.

3. Ne essen pánikba! Bármilyen rendelkezéséget észlel, ha van, jegyezze fel a hibajelentést. Zárja le a rendszert. Gondolja végig és írja le a történetet. Ne próbálkozzon. Forduljon szakemberre.

Ha mégis úgy dönt, hogy önállóan cselek-

szik, akkor legalább két tanácsomat fogadja meg:

– A háttértárolót (winchester) kapcsolja ki a rendszerből, és vigyázzon rá, mint a szemé fényére. Tegyen be új tárolót és helyezze üzembe. Készítsen másolatot a backup-ról. A másolatot töltse be. Ha az egyes pontban leírtakat megfogadta, nagy baj nem lehet.

– Mielőtt adat-helyreállító szoftvert (Check Disk, Norton, Vreapair) használna, ismét győződjön meg arról, hogy van másolata, és olvassa el a szoftverhez tartozó 400 oldalas kézikönyvet. Megéri.

A tiszta tér kibontása nem ajánlatos, a hibás adatot a mágneslemezen nem könnyű szabad szemmel észrevenni, a kijavításáról már nem is szólva. 1997-ben 14 darab szétzedett winchestert kaptunk, abból a célból, hogy kísérjük meg róluk az adatmentést. Ezek közül hat darab számítástechnikai cégtől érkezett, kettő pedig pénzügyietztől.

Kürti Sándor
(sandor.kurti@kurt.hu)

HERTA

SZÁMÍTÁSTECHNIKA

SZÁMÍTÁSTECHNIKAI SZAKÜZLET ÉS SZERVIZ

Budapest VII., Dohány u. 37. Telefon/Fax: 351-9964, 322-7846 E-mail: hertakft@herta.hu

Bp. XV., Szentmihályi út 131. Pólus Center
Telefon/Fax: 419-4020

Bp. X., Herepei út 73. (Plazza üzletközpont)
Telefon/fax: 262-3164

Bp. III., Vörösvári út 23.
Telefon/fax: 368-8864

Bp. V., Nuugati tér 7. (Griff Áruház)
Telefon/fax: 302-4175

Bp. V., Belgrád rakpart 12.
Telefon/fax: 266-5052

Bp. XX., Hosszút L. u. 33. (Erzsébet Áruház)
Telefon/fax: 285-6004

Hogy még jobban kezdődjön az iskola
Rendkívüli hitellehetőség szeptember 1-jétől, mindössze 10%-os kamattal!

**INTEL PENTIUM II
TECHNOLÓGIA
A LEGJOBB ÁRON!**

Opció
Voodoo Gr. 4 MB
Voodoo II 8-12 MB

Opció
Smile, Samsung,
Panasonic monitorok

Opció
Logitech, Logic3, Thrustmaster
kiegészítők

Opció
33,6 és 56 k modem
1 hónap Internet
eléréssel

10% előleggel!
havi részletre!

EpoX EX alaplap, Intel PII Celeron 266 processzor, 32 MB RAM, 2.1 GB Hard Disk,
Sound Blaster pro hangkártya, 24 x CD-ROM, 100 W aktív hangfal, 105 gombos Cherry billentyűzet, egér.

OTP hitelre bármit vásárolhat, nem csak teljes számítógépeket.
A feltételekről érdeklődjön!!!

Augusztusban telefele

Nyári időszámítás a MATÁV-nál!

Egyéni előfizetőink augusztus minden napján **reggel öt óra után elkezdett és este tíz óráig befejezett**, 125 forintot meghaladó helyi beszélgetéseiknél* a hívás hátralévő összegének csak a **felét** fizetik.

Vég nélküli élménybeszámoló, vagy Internet szörfözön – egyre megy, de **125 forint felett csak a felébe kerül!**

* A MATÁV szolgáltatási területén

Le ne tegye! Fele lett!

Ingyenes információs Zöld szám:

06 80 203 203

Internet-cím: www.matav.hu

Egymás közt

MATÁV